

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Динић Бранислава Јелена
Датум и место рођења	03. 03. 1984. године, Ниш

Основне студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Филозофски факултет
Студијски програм	Социологија
Звање	Дипломирани социолог
Година уписа	2004/2005
Година завршетка	2011
Просечна оцена	9, 24

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет	
Факултет	
Студијски програм	
Звање	
Година уписа	
Година завршетка	
Просечна оцена	
Научна област	
Наслов завршног рада	„Истраживање ставова студената Универзитета у Нишу према процесу одлива мозга“ (дипломски рад по старом програму)

Докторске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Филозофски факултет
Студијски програм	Социологија
Година уписа	2011/2012
Остварен број ЕСПБ бодова	140
Просечна оцена	8,61

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације	„Вредносне оријентације српске интелектуалне дијаспоре“
Име и презиме ментора, звање	Данијела Гавриловић, редовна професорка
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације	8/18-01-005/17-018, 15.9.2017

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна	166
Број поглавља	5
Број слика (шема, графикона)	8
Број табела	70
Број прилога	2

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Динић, Ј. (2014) „Феномен „одлив мозгова“ – истраживање ставова студената Универзитета у Нишу“, Нови Сад: Зборник са научног скупа <i>Контексти</i>, Универзитет у Новом Саду, ISBN 987-86-6065-292-0, UDK 3(082) 009(082) COBISS.SR-ID 291579655, стр. 1171-1184. http://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2014/978-86-6065-292-0</p> <p><i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i> Текст се заснива на представљању ставова студената Универзитета у Нишу према феномену „одлива мозгова“. Феномен познат као „одлив мозгова“ представља масовно миграрање високостручног кадра, који у потрази за бољим условима живота и рада, миграрају из неразвијених у развијене земље. То је проблем који није довољно истражен код нас, нити му се посвећује довољно пажње, а релевантност црпи са једне стране из високог нивоа присуства „одлива мозгова“ у Србији, и са друге стране из чињенице да су таленти и високообразовани стуб сваког друштва, а посебно су важни за успешнији развој неразвијених земаља и земаља у развоју, као што је Србија.</p>	М63
2	<p>Динић, Ј. (2016) „Неки покушаји систематизације теоријских социо-економских узрока миграција у савременом друштву“, Ниш: Зборник са научног скупа <i>Одлив мозгова – узроци и последице по национални развој и идентитет</i>, Центар за научна истраживања, САНУ, Универзитет у Нишу (у штампи).</p> <p><i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i> Текст садржи преглед најзначајнијих теоријских дебата о могућим социоекономским узроцима савремених миграција. Међународне миграције радне снаге су саставни део процеса глобализације. У времену глобалних миграционих токова и све веће мобилности радне снаге развија се потреба за бољим разумевањем овог феномена. Циљ овог рада је да се преиспитају различити теоријски приступи радним миграцијама, наведу сличности и разлике између појединих приступа, укаже на главне слабости ових теорија. У раду су приказане најзначајније теорије које објашњавају детерминанте миграционих кретања радне снаге, а које су конципиране на различитим нивоима проучавања овог феномена.</p>	М63
3	<p>Динић, Јелена (2018) „Значај проучавања вредности и вредносних оријентација миграната“, <i>Годињак за социологију</i> (позитивне рецензије, у штампи).</p> <p>Савремено друштво карактеришу глобални миграциони токови који укључују широко подручје земаља порекла, транзита, одредишта, али и најразличитијих група миграната. Главни циљ овог рада је да се укаже на значај проучавања овог феномена из културолошке перспективе, пре свега кроз анализу вредности и вредносних оријентација, као и њихових промена у складу са условима живота у земљи имиграције.</p>	М52

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.

ДА НЕ

Кандидаткиња је положила све испите и завршила све активности предвиђене студијским програмом.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Дисертација се састоји од пет делова. У **првом делу**, под називом *Теоријски оквир*, најпре се описује и контекстуализује проблем. Касније се приступа изношењу теоријских концепција које би могле бити релевантне за анализу посматраних феномена: вредности и вредносне оријентације, транснационализам, социјални и културни капитал, хибридни и бикултурални идентитети. У овом делу се такође разматрају дефиниције миграција као и начини њиховог истраживања.

Други део, под називом *Методолошки оквир*, односи се на методологију примењену у истраживању. У овом делу су одређени предмет и циљеви истраживања, затим је извршена операционализација предмета истраживања и детаљно представљен инструмент који је употребљен у испитивању вредносних оријентација. Инструменти коришћени у истраживању тј. они од којих је сачињен упитник јесу Кузмановићев тест вредносних оријентација (Кузмановић, 1995), Инглехартова скала вредности (Инглехарт, Бакер, 2000) и Богардусова скала

У овом делу приказан је и узорак са социодемографским карактеристикама и назначене су статистичке технике које су коришћене у обради података. Истраживање је спроведено на узорку од 327 испитаника, високообразованих емиграната из Србије. Испитаници су сакупљени неслучајним узорковањем, методом „снежне грудве“, не само на основу личних познанстава, него и помоћу разних удружења, организација и интернет група.

У **трећем делу**, који се назива *Резултати истраживања*, приказане су вредносне оријентације у узорку интелектуалне дијаспоре, као и њихова међусобна повезаност. Даљи ток анализе односи се на разлике вредносних оријентација у односу на посматране социодемографске карактеристике испитаника: пол, старост, ниво образовања, образовање родитеља, партнерски односи, родитељски статус, радни статус, задовољство материјалном ситуацијом, регион у Србији у коме је испитаник рођен, регион у коме живе данас, намера повратка у Србију, дужина боравка у иностранству, итд. Најпре је обављена дескриптивна анализа свих референтних варијабли и утврђене су социодемографске карактеристике испитаника у узорку. Даља диференцијална анализа рађена је у складу са циљевима истраживања. За континуиране варијабле рађене су адекватне анализе варијансе.

Након подробне анализе, у **четвртном делу**, уследила је *Дискусија резултата*, као и њихова интерпретација. У фокусу је интерпретација изражености и повезаности уочених вредносних оријентација, као и значаја социодемографских карактеристика испитаника за присуство одређених вредности. На основу резултата истраживања установљено је да српску интелектуалну дијаспору карактерише изражена отвореност ка свету, изражене секуларно-рационалне и вредности самоактуелизације. То значи да у мањој мери придају значај религији, традиционалним вредностима и поштовању ауторитета, а да их у већој мери одликује изражена толеранција према различитим друштвеним групама и веома позитиван однос према родној равноправности. У компарацији са ранијим истраживањима која се тичу опште популације у Србији, установљено је да се вредносне оријентације узорка разликују у односу на домицилно становништво, и то пре свега у погледу интензитета. Резултати су показали значајну повезаност између већине вредносних оријентација, установљено је да што су израженије секуларно-рационалне вредности, расте отвореност ка свету, егалитарност, прихватање равноправност полова, а смањује се религиозност, конформизам и ауторитарност. Као најзначајније социодемографске карактеристике које утичу на вредновање установљени су: пол, родитељски статус, место рођења, одредиште, итд.

У **петом, закључном делу**, сумирани су налази истраживања. Направљен је и осврт на ограничења на која се наишло приликом истраживања вредносних оријентација припадника интелектуалне дијаспоре.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

Циљеви који су одређени у пријави:

- утврдити израженост различитих вредносних оријентација код припадника српске интелектуалне дијаспоре;
- утврдити да ли постоје значајне разлике у изражености различитих вредносних оријентација српске интелектуалне дијаспоре, с обзиром на социодемографске карактеристике испитаника: пол, старост, образовање, образовање родитеља, занимање родитеља, брачно стање, деца, радни статус, место рођења, место живљења, посећивање Србије, повратак у Србију, задовољство материјалном ситуацијом и процена финансијске ситуације;
- утврдити да ли постоји значајна међусобна повезаност различитих вредносних оријентација код припадника српске интелектуалне дијаспоре;
- утврдити да ли постоји значајна повезаност изражености различитих вредносних оријентација и дужине боравка у дијаспори, те утврдити да ли дужина боравка у дијаспори утиче на израженост одређених вредносних оријентација;

у потпуности су остварени у докторској дисертацији. Све најављене релације успешно су истражене, а налази статистичких прорачуна интерпретирани на задовољавајући начин.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Дисертација која је пред нама представља допринос социолошком знању из више разлога. Најпре, бави се темом која није проучавана до сада на овако свеобухватан начин у српској социологији. Прича о „одливу мозга“ заслужује и захтева дијагнозу од стране стручњака из области друштвених наука.

Други квалитет дисертације огледа се у дисциплиновано и систематично спроведеном истраживању.

Највише пажње, наравно, заслужују налази који приказују слику вредносног система, присутним вредностима код припадника интелектуалне дијаспоре. Ови налази поткрепљени су валидним статистичким анализама, приказаним на прецизан и потпун начин и представљају значајан социолошки увид у вредносне оријентације интелектуалне дијаспоре. Овај увид може послужити као основа за нова и фокусирана истраживања у области, али могу бити корисно штиво и за оне који се баве мерама јавних политика у циљу спречавања напуштања државе Србије од стране најобразованије популације.

У раду на дисертацији кандидаткиња је показала оспособљеност за самостални научни рад на свим нивоима. Од препознавања друштвеног проблема „одлива мозга“ и мењања вредносног система у новој средини, теоријског приступа проблему, контекстуализације, осмишљавања дизајна истраживања до његовог спровођења. За потребе истраживања било је потребно конструисати упитник на трагу досадашњих инструмената за истраживање вредности, затим је било потребно истраживање спровести у свим корацима, направити статистичке анализе и интерпретирати резултате истраживања. податке. Кандидаткиња је у свим овим фазама истраживања компетентно и самостално радила.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

На основу анализе и позитивне оцене квалитета докторске дисертације „Вредносне оријентације српске интелектуалне дијаспоре“ кандидаткиње Јелене Динић Комисија предлаже ННВ Филозофског факултета Универзитета у Нишу, као и Научно-стручном већу за друштвене и хуманистичке науке Универзитета у Нишу, да Извештај о оцени урађене докторске дисертације прихвати, а да кандидаткињи Јелени Динић одобри јавну одбрану.

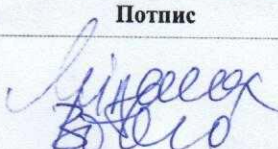
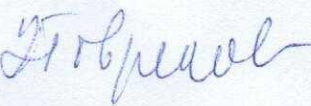
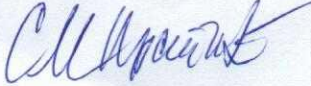
КОМИСИЈА

Број одлуке НСВ о именовању Комисије

8/18-01-008/17-042

Датум именовања Комисије

25.12.2017.

Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	Др Мирјана Бобић, редовни професор	председник	
	Социологија	Филозофски факултет у Београду	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	
2.	Др Данијела Гавриловић, редовни професор	ментор, члан	
	Социологија	Филозофски факултет у Нишу	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	
3.	Др Сузана Марковић Крстић, ванредни професор	члан	
	Социологија	Филозофски факултет у Нишу	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	

Датум и место:

У Нишу и Београду, 29. 1. 2018.